

DUYURU

DUYURU: 29.07.2019/54

DEFTER VE BELGELERİN MÜCBİR SEBEP BULUNMASI VE BULUNMAMASI DURUMLARINDA İBRAZ EDİLMEMESİNİN SONUÇLARINA İLİŞKİN DANIŞTAY İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME KURULU KARARI

25.07.2019 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “**Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun E: 2013/3, K: 2019/1 sayılı Kararı**” ile, ikili ayırım yapılarak, defter ve belgelerin mücbir sebep hali nedeniyle veya mücbir sebep hali olmaksızın vergi incelemesi sırasında ibraz edilmemesi durumlarında yapılan tarhiyatlar ve kesilen cezalarla ilgili olarak farklı hukuki çözüm gerektiren olaylar sonuca bağlanmıştır.

Sözü edilen Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararı, özetle aşağıdaki gibidir.

I. DEFTER VE BELGELERİN MÜCBİR SEBEP HALİ NEDENİYLE İNCELEMAYA İBRAZ EDİLMEMESİ

Defter ve belgelerin **hukuken geçerli bir mazeret olan mücbir sebep hali nedeniyle ibraz edilmemesi** halinde;

- ✚ Bu durumun **resen tarh nedeni olduğu** belirlenmiş,
- ✚ Ancak, böyle bir durumda davacının defter ve belgelerini ibraz ederek alış belgelerini defterlerine kaydettiğini **belgelemesinin beklenemeyeceği**; hatta indirim konusu yapılan vergilerin alış belgelerinde ayrıca gösterilmiş olmasını **kanıtlama yükümlülüğünün de bulunmadığı**

sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla katma değer vergisi (KDV) indiriminden yararlanmış bir mükellefin beyanlarının doğru olup olmadığının tespiti amacıyla, defter ve belgelerinin ibrazı istendiğinde, Vergi Usul Kanunu’nda (VUK) tanımlanmış olan mücbir sebep hallerinden biri sebebiyle defter ve belgeleri zayi olan bir mükellefin ibraz ödevini yerine getirmesi beklenemeyecektir. Böyle bir nedenden dolayı, ibraz ödevini yerine getiremeyen mükellefin KDV indirimlerinin reddi suretiyle adına tarhiyat yapılması ve ceza kesilmesi hukuka aykırı olacaktır.

Diğer taraftan işbu Duyuru konusu Karar ile, mücbir sebep halinin varlığının ispatının **mutlak bir şekil şartına bağlanmamış olduğu** belirtilmiş olup, mücbir sebebin ticaret mahkemelerinden alınacak olan zayi belgesiyle ispat edilebileceği gibi, olayın özelliğine göre ilgili resmi makamlardan alınan ve hukuken itibar edilebilir nitelikteki belgelerle de ispat edilebileceği ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, jandarma, polis, zabıta, bilirkişi tutanakları da somut olaya göre zayı belge gibi mazereti tevsik eden bir belge olarak kabul edilebilecektir. İspat vasıtalarının niteliği, olayın özelliğine göre görevli **yargı yerlerince** değerlendirilecektir.

II. DEFTER VE BELGELERİN MÜCBİR SEBEP HALİ OLMAKSIZIN İNCELEMeye İBRAZ EDİLMEMESİ

Defter ve belgelerin **hukuken mazeretsiz olarak (mücbir sebep hali olmaksızın) incelemeye ibraz etmeyen** mükellefler adına yapılan cezalı tarhiyatlara karşı açılan davalarda, vergi mahkemesince davacının dava dilekçesinde ibraz edebileceğini belirttiği **defter ve belgeler istenmek ve ibraz edilecek belgelerden vergi idaresi haberdar edilmek** suretiyle;

- ✚ Vergilendirmenin konusunu oluşturan KDV indiriminin dayanağı faturalarda bu verginin ayrıca gösterilip gösterilmediği,
- ✚ Belgelerin yasal defterlere usulüne uygun olarak kaydedilip edilmediđi ve
- ✚ Temsil ettiği hukuki muamelenin gerçek olup olmadığı

hususlarına ilişkin saptama yapılarak ve belgeler hakkında davanın diğer tarafı olan vergi idaresinin görüş ve saptamaları da alınarak sonuca varılması gerekecektir. Diğer bir deyişle, vergi incelemesi süreci yargılama sırasında mahkemece yeniden başlatılacaktır.

Bilindiđi üzere, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 40. maddesine göre İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararlarına, **Danıştay daire ve kurulları ile idari mahkemeler ve idare uymak zorundadır**. Sözü edilen karar, kesinleşmiş hükümler için yeniden yargılama imkanı sağlamamaktadır.

Diğer taraftan, defter ve belgelerin gizlenmesi eylemi, VUK'un 359. maddesi çerçevesinde kaçakçılık suçunu oluşturması bakımından adli soruşturmayı gerektirmektedir. Bu bağlamda, Danıştay içtihadı birleştirme kararlarına yalnız Danıştay daire ve kurulları ile idari mahkemeler ve idare uymak zorunda olduğundan, defter ve belgelerin hukuken mazeretsiz olarak ibraz edilmemesi veya mazeretlerin hangi belgelerle kanıtlanabileceği yönündeki karardaki değerlendirmenin **ceza mahkemeleri açısından bağlayıcı olmadığı** dikkate alınmalıdır.

Sözü edilen Danıştay içtihatları Birleştirme Kurulu Kararına erişmek için lütfen [tıklayınız](#).

Saygılarımızla.

